

Genombrottet

– en extrabilaga i Kyrka och Folk
från den 5 februari 2005

Ordets sanning och ordets ämbete återförenades när tre pionjärer prästvigdes.

Bland texter med förblivande värde i den svenska kyrkohistorien gör Walter Obares tal anspråk på en plats.

Högtidstal av biskop Walter Obare Omwanza
Evangelisk-lutherska kyrkan i Kenya (ELCK)
Göteborg, Sverige den 5:e februari 2005

Varför är vi här idag?

Datumet den 5:e februari 2005 kommer att ha en permanent plats i den framtida lutherska historien. På denna speciella dag mottog Missionsprovinsen inom den lutherska kyrkan i Sverige sin första biskop i Arne Olsson. På denna samma dag mottog lutherska kristna i de lutherska kyrkorna i Sverige och Finland nyvigda pastorer som skall tjäna dem med Guds ord och de heliga sakramenten. I allt detta som vi har utträttat här i Göteborg, blir återigen passagen från aposteln Paulus till efesierna förverkligad: *"Han steg upp i höjden, han tog fångar och han gav människorna gåvor"* (Ef 4:8).

Detta datum, den 5:e februari 2005 reser naturligt frågan:

Varför är vi här, vi som har kommit från olika delar av hela den vida världen? Varför vi, från Afrika, Östra Europa, Tyskland, Skandinavien och Nordamerika? Denna fråga kan ställas till oss även med en viss grad av indignation. Samma fråga kan också ställas på grund av förvirring och genans. Men vi bör inte glömma att det finns lutherska kristna i Sverige och Finland som kan svara på samma fråga med den djupaste tacksamhet. Deras böner har blivit bönhörda på samma sätt som aposteln Paulus hörsammade bönen från Makedonien: *"Kom över till Makedonien och hjälp oss!"* (Apg 16:9). Vi har inte kommit till Göteborg på grund av en lättsinnig kärlek till äventyr. Jag vill göra skälen till att vi har kommit hit väldigt tydliga och klara för er alla, som på grund av en eller annan orsak ställer denna fråga.

1. Vi är här, därför att den kristna kärleken och solidariteten kräver det. Gång på gång har min motivering för mitt beslut att komma över hit för att hjälpa lutherska kristna i Sverige och Finland blivit uttryckt i aposteln Paulus ord i hans första brev till Korintierna, angående välbefinnandet i Kristi mystiska kropp, Kyrkan: *"Om en lem lider, så lider alla lemmarna med den"* (1 Kor 12:26). Detta var också

mitt Bibliska svar till ärkebiskopen för den lutherska kyrkan i Sverige för ett år sedan: *"Om en lem lider, så lider alla lemmarna med den"*.

Mitt beslut att ta detta steg har inte varit lätt. Jag har kämpat med denna kallelse men en kallelse är det, en kallelse från Gud. Jag tog inte lätt på mitt beslut. Så många gånger jag har känt mig lockad av att lyssna på de välmentade råd som rått mig att inte komma hit! Jag har fått mängder av sådana råd. Likväl är mitt samvete bundet till sanningen. Jag har mottagit mitt biskopliga ämbete i en luthersk kyrka för att tjäna den gudomliga sanningen och den kristna kärleken. Kristen biblisk sanning och kärlek kan inte vara okänslig i mötet med lidande.

Detta lidande har man till och med känt på andra kontinenter och detta är skälet till varför vi är här.

Det nödläge som våra lutherska bröder och systor i Europa befinner sig i, särskilt de i Skandinavien, har man både hört och känt. Detta nödläge är inte ett resultat av gårdagen. Det har verkligen varit ett öppet sår i den lutherska kroppen i årtionden, åtminstone sedan 1983 när man i Sverige avskaffade samvetsklausulen från 1958 efter den intensiva och politiskt välgjorda mediakampanjen. Vad som är värre är att en sådan klausul aldrig antogs i Finland. Vad detta betydde i praktiken var att de lutherska kristna blev nekade sin grundläggande frihet att delta i apostoliska gudstjänster i sina kyrkor.

Istället har flera olika försök gjorts att tvinga dem till gudstjänster som inte hålls i enlighet med Bibeln och inte i enlighet med de förordningar som överlämnats till oss genom vår Herres Jesu Kristi apostlar. Jag skall tala öppet. I Afrika och i andra delar av världen förstår vi absolut inte denna typ av rigid kyrklig tyranni i en tid då globala mänskliga rättigheter råder, omfattande även religionsfrihet och gudstjänst. Civila och kyrkliga regi-

mer som tillgriper tvång och till och med tyranni främjar aldrig en god sak, tvärtom. Redan på 1700-talet lämnade England det tyranniska välde som ärkebiskop William Laud eftersträvade, som sökte en vattentät kyrklig enhetlighet genom samvetsslösa, obarmhärta och världsliga medel.

Tyskland har lämnat bakom sig de år då den Preussiske kungen till och med använde sig av militär för att krossa det fridfulla motståndet från hans lutherska undersåtar som inte kunde acceptera en kyrkounion med de reformerta, vars lära ödelade den lutherska läran. Skandinavien borde ha lämnat 1800-talets typ av tvångsvälde mot kristna samveten långt bakom sig då när regeringar, lagar, statskyrkobiskopar och domkapitel på många olika sätt förföljde folkliga lutherska väckelser i de nordiska länderna. Luthersk gudstjänst och ämbetet går hand i hand.

Det är konstigt, att de lutherska kyrkorna i Skandinavien, som på många olika sätt varit en förebild för den allmänna välfärden för hela världen, har övergivit kärleken och valt att förtrycka samveten i stället. Huruvida det är det långsamt döende arvet av att vara en statskyrka som fortfarande jagar lutherska kristna, vet jag inte. Men när kyrkorna handlar på detta sätt, återspeglar dessa de samhällen som omger dem, och blir mer och mer intoleranta mot den kristna tron.

En av oss, biskop Børre Knudsen, har suttit i fängelse i Norge på grund av sitt högröstade för svar för de ofödda barnen i sitt motstånd mot abort. Nyligen blev en pingstkyrkopastor i Sverige dömd till fängelse på grund av att han undervisade sin församling om sanningen, som vi alla kan läsa i öppningskapitlet av aposteln Paulus brev till romarna. Vi får inte acceptera några försök till att den bibliska rösten av sann kristen tro skräms till tystnad.

Det är i sanning fel när män som har blivit kallade av Gud och av kristna församlingar förvägras prästvigning, och vilkas enda fel är deras sanna styrka och den sanna kyrkans styrka, nämligen trofastheten mot Guds ord och den lutherska bekännelsen. Dessa som har blivit uppriktigt kallade till prästämbetet och som uppfyller de sanna kraven till detta ämbete måste bli vigda till samma ämbete.

Detta är inte första gången lutheraner möter denna typ av dilemma. Vi behöver bara tänka på Dietrich Bonhoeffers liv och exempel, han, som inte kunde tjäna en kyrkoledning som komprometterat sig själv, och som när han arbetade som

lärare vid Zingst och Finkenwalde ledde en likadan riktning som vi har tagit i dag. Där Guds kungliga huvudväg blockeras av politiska och kulturella fördomar, av mänskliga auktoriteter och traditioner, mot Guds ord och den lutherska bekännelsen, måste vi som är fria komma och hjälpa våra förtryckta medkristna. Kristi kärlek kräver detta. Därför är vi här idag.

2. Vi är här på grund av Guds ord. Jag har talat kort om kristen kärlek. För att vi alla bör hålla oss på den rätta vägen, när vi använder ordet 'kärlek' citerar jag vad vår Herre och Frälsare Jesus Kristus själv har sagt i Johannes evangelium: *"Om ni älskar mig, håller ni fast vid mina bud. Och jag skall be Fadern, och han skall ge er en annan Hjälpare, som alltid skall vara hos er, Sanningens Ande, ... Den som har mina bud och håller fast vid dem, han är den som älskar mig. Den som älskar mig skall bli älskad av min Fader, och jag skall älska honom och uppenbara mig för honom."* (Joh 14:15-16, 21).

Det finns ingen sann kristen kärlek som är skild från Guds ords sanning. Vadhelst i denna värld som gör anspråk på det ädla namnet kärlek och ändå tar avstånd från Guds sanna ord är enbart mänskliga anspråk eller får utklädda till vargar. Det är ingen tillfällighet att kyrkligt förtryck av kristna samveten kan gå hand i hand med olika typer av förnekande av Guds ords sanning. Vad som börjar som ett urvattnande av Bibeln i liberalismens namn kommer snart att sluta som en orubblig intolerans mot den kristna tron. Detta är den utveckling vi har sett i västvärlden.

Förr gav de nordiska länderna upphov till många goda teologer till hela kristenheten. Idag är det ett tråkigt faktum att majoriteten av kyrkorna i västvärlden totalt har förlorat ljuset från Guds

ord. Kristi spira som, enligt hans fasta löfte (Matt 28:20), är närvarande i hans kyrka har blivit bortstött på grund av mänskligt intellektuellt över-

mod. Denna kris angående Guds ord i kyrkan är fortfarande aktuell. Krisen har pågått i olika traditionella kyrkor i årtionden. I den anglikanska kyrkogemenskapen har frågor rörande bibliska sanningar angående kristen moral, särskilt frågan om homosexualitet i kyrkan, fått kyrkorna i Afrika och i Asien att tappa tålamodet. Deras starka protester mot deras ödeläggande avfall från Guds ord har tvingat kyrkoledare i västvärlden att allvarligt ompröva sina ståndpunkter. Samma fråga splittrade nästan Generalförsamlingen i Lutherska världsförbundet.

Vi får inte acceptera några försök till att den bibliska rösten av sann kristen tro skräms till tystnad.

Det finns ingen sann kristen kärlek som är skild från Guds ords sanning.

Majoriteten av kristendomen lever utanför Väst. Tiden har redan kommit då kristna i Afrika och Asien har lärt sig att tydligt säga "ja" och "nej" när Guds ords sanning så kräver. De berömda orden från 60-talets premiärminister i England lyder: *"Förändringens vind blåser över kontinenten (Afrika). Vare sig vi tycker om det eller inte, är denna utveckling av nationellt medvetande ett politiskt faktum."*

Vi är inte längre snälla barnlika varelser från exotiska missionsfält. Vi är i stället kristna som vuxit till. När jag säger dessa kritiska ord, glömmar jag inte allt det andligt och materiellt goda som vi har mottagit från västvärlden. Aposteln säger: *"Ty Gud är inte orättvis, så att han glömmar vad ni har gjort och vilken kärlek ni har visat hans namn genom att nu som tidigare tjäna de heliga"* (Heb 6:10).

Vår lutherska kyrka i Kenya står i stort tacksamhets-skuld till de svenska lutherska missionärerna som i det förgångna kom och hjälpte oss. Vi vill följa deras bibliska lutherska lära, inte sälja vår tro på fåfångans marknad som vår tid är. Undervisningen, som vi mottog från Sverige för länge sedan kommer nu tillbaka från Afrika. Vi mottog denna undervisning från er och i dag ger vi den tillbaka till er med tacksamma och djärva hjärtan. När vi tänker på det som dessa människor undervisar, som försöker att förhindra apostolisk gudstjänst och prästvigning, och vad dessa undervisar som är utsatta för deras förtryck, blir valet självklart.

Den enda sanna kyrkan är den kyrka i vilken Guds ord är den obestridda och suveräna auktoriteten i allt och överallt precis som Dr. Martin Luther skriver i de Schmalkaldiska artiklarna: *"Och vi vilja icke heller lyssna till vad de i kyrkans namn befälla eller förbjuda. Ty ett barn på sju år vet numera, Gud vare lov, vad kyrkan är: hon är nämligen de heliga troende och fjären, som höra sin herdes röst". Ty heligheten består i Guds ord och den rätta tron."*

(Schmalkaldiska artiklarna 12). Varhelst Guds ord förtrycks hos de kristna som håller fast vid hans ord är det vår kristna plikt att komma till deras hjälp på alla sätt vi kan. Vi är verkligen här idag på grund av Guds ord.

3. Vi är här på grund av den lutherska bekännelsen. Vi tror, undervisar och bekänner att Guds ord är klart och entydigt, därför att vår Herre och Frälsare Jesus Kristus är detta ord, som aposteln Johannes underbart undervisar oss i öppningen av

sitt evangelium (Joh 1:1). Vidare, det finns ingen förändring, ingen förminskning av Guds ord, eftersom: *"Jesus Kristus är densamme i går, och i dag och i evighet"* (Heb 13:8). Den lutherska bekännelsen är en rätt sammanfattning av detta ords lära.

Det var Dr. Martin Luthers arbete som reformator att återupprätta Kyrkans enda legitima auktoritet, nämligen

auktoriteten i Guds ord. Alla tvister i kyrkan måste lösas med Guds ord och i överens-

Den enda sanna kyrkan är den kyrka i vilken Guds ord är den obestridda och suveräna auktoriteten i allt och överallt.

stämmelse med Guds ord. Den lutherska bekännelsen är kristallklar vad gäller alla frågor angående auktoriteten i kyrkan, gudstjänsten, ämbetet och prästvigning. När jag mottog nödroppet att komma och hjälpa, var min fråga om tvisten i denna nordiska kyrka löstes med hjälp av den legitima auktoriteten i kyrkan, nämligen Guds ord och den lutherska bekännelsen eller om andra auktoriteter följdes och blev åtlydda? Vi känner alla till svaret.

De som förtrycks inom kyrkan lider på grund av Bibeln och den lutherska bekännelsen. De som förtrycker följer andra auktoriteter. Alltså, valet är väldigt klart. Jag vill bara påminna oss om de profetiska ord som sades av den ryktbare teologen, biskop Anders Nygren 1958: "Genom att förändra ämbetsordningen, som har varit rådande ända sedan begynnelsen av den kristna kyrkan, genom att göra uppror mot Herrens bud (1 Kor 14:37), har kyrkan framför sig inget annat än gnostiska villovägar."

I dag måste alla som har andlig kunskap medge att den framlidne Anders Nygren var en sann profet. Men, tack vare Gud, finns det trofasta bibliska lutheraner som gör allt som ligger i deras makt att sköta Guds lampa i hans hus (1 Sam 3:3). De är sanna arvtagare till den lutherska bekännelsen.

4. Vi är här på grund av kyrkorätt och rättspraxis.

Ni kanske tror att det är vår svagaste punkt, detta att rättsligt grunda att vi är här i dag. Kristen kärlek, Bibeln och den lutherska bekännelsen, dessa är kanske på vår sida,

men kyrkorätten då? Parlament och kyrkliga synoder i de nordiska länderna gjorde majoritetsval och stiftade lagen. Rättsliga kyrkliga organ har tillämpat dessa lagar på kyrkans dagliga liv. På grund av dessa skäl, kan vårt fall se svagt ut, våra utsikter bleka.

Nåväl, detta sätt att resonera på, att man separerar kyrkorätten från Guds ord och den luther-

ska bekännelsen, är inte lutherskt alls. Inte bibliskt heller. Separationen av Bibeln och den lutherska bekännelsen på en sida, med kyrkorätten på den andra sidan, är bara att orättmättigt bedraga lutherdomen. Det är ett barn av upplysningen, ett arv från den tyska filosofiska idealismen från det 18:e och 19:e århundradet korsat med den gamla statskyrkotanken. Den kommer snarare från Friedrich Schleimacher än från kyrkans reformator, Dr. Martin

Luther.

Det idealistiska arvet i formen som Schleiermacher och

Således är vår närvaro och våra handlingar i Göteborg legitima i termer av kyrkorätt eftersom de är godkända av Guds ord.

hans efterträdare förestod, skapade en skarp distinktion mellan religion och rätt. Enligt denna föreställning var rätten förstådd enbart som ett världsligt ärende, skilt från religionen. Nya, sekulära idéer har ännu mer rört om i denna rättsliga oreda. Idén att den enväldiga viljan hos folket, att 'den allmänna viljan' är den suveräna auktoriteten även i kyrkan kommer från filosofen J.J. Rousseau, inte från Bibeln och den lutherska bekännelsen. Mot vilket uttryck som helst av 'den allmänna viljan' har vi lärt oss att be: "Fader vår som är i himlen ... låt din vilja ske." Denna gudomliga, faderliga vilja är inte något slags utvecklande, positivistiskt medvetande eller självutvecklande tidsanda, utan den är nedlagd i Guds ord. Den enda och högsta auktoritet i Kyrkan är Guds ord.

Detta eviga ord är inte enbart ett ting inom kategorin religion. Det är på samma gång kyrkorätt, eftersom det inte kan finnas något legalt bindande i den kyrka som motsäger Guds ord. Allt i kyrkan måste utövas i överensstämmelse med Guds ord. Detta är vad den lutherska bekännelsen lär. Denna juridiska princip har också blivit klart inskriven i de lutherska kyrkornas ordningar i både Sverige och Finland. Det är olyckligt att denna jurisdiktion inte praktiseras i kyrkoförvaltningen. Vi har bevittnat hur den icke-lutherska separationen mellan tro och rätt fortsätter bland dem som har skilt åt mellan kristen kärlek, Bibeln och den lutherska bekännelsen. Därför bör vi igen påminna oss om Dietrich Bonhoeffer och hans verksamhet, som var officiellt förklarad "illegal", av hans kyrkoledare den 2:a december 1935. Endast tre månader senare, i mars 1936 var den andra "illegala" kursen från det "illegala" Finkenwalde seminariet varmt välkommen till Sverige. Även den ryktbare ärkebiskopen från Uppsala, Dr. Erling Eidem mottog officiellt Bonhoeffer med hans elever den 4:e mars 1936.

Genom att göra så, erkände ärkebiskop Eidem sanningen, vilket vi måste komma i håg och respektera i dag, nämligen, att nödrätten också är rätt. Hemma i Tyskland förklarade man Bonhoeffer som statens fiende och högröstat begärde man att han inte längre skulle tillåtas att undervisa tyska teologer. Således är vår närvaro och våra handlingar i Göteborg legitima i termer av kyrkorätt eftersom de är godkända av Guds ord. Därför drar jag slutsatsen genom att citera den lutherska bekännelsen, sammanfattade i de Schmalkaldiska artiklarna angående prästvigning och kallelse. Detta citat är inte enbart en teologisk uppfattning, utan det är kyrkorätt i enlighet med den gudomliga rätten eftersom den är biblisk:

"Om biskoparna ville vara rätta biskopar och vårda sig om kyrkan och evangeliet, så kunde vi för kärleken och endräktens skull, men icke av nödtvång medgiva, att de invigde och installerade åt oss Guds ord predikare, dock utan allt gyckelspel och vidskepelse, som härrör från en okristlig anda och prålsjuka. Då dessa emellertid varken äro eller vilja vara rätta biskopar, ... utan i stället förfölja dem som, därtill kallade, fullgöra sådan tjänst, så får icke för deras skull kyrkan lämnas utan tjänare. Såsom vi se av gamla exempel i kyrkan och hos fäderna, böra vi därför själva inviga till detta ämbete därtill skickade män." (Schmalkaldiska artiklarna 10).

Slutligen: Vi tackar Gud för hans trofasthet. Han har skapat oss, hans tjänare i detta nuvarande tillstånd av skröplighet, kompetenta att beakta hans gudomliga kallelse och att fullfölja det uppdrag han har givit åt oss. "Han steg upp i höjden, han tog fångar och han gav människorna gåvor" (Ef 4:8). Vi tackar honom ödmjukt för det. Det är också vår allra innersta önskan att de Nordiska lutherska kyrkorna skall bli hjälpta av vad vi i dag har gjort här i Göteborg. Eftersom gudstjänstens och prästvigningens kungliga väg inte kan bli blockerad för evigt mot alla mänskliga odds och politiska kalkyler,

Det är också vår allra innersta önskan att de Nordiska lutherska kyrkorna skall bli hjälpta av vad vi i dag har gjort här i Göteborg.

är då inte detta stunden, då vi bör sätta oss ner, lägga bort all arrogans och all bitterhet och samtala

med varandra som kristna bröder och systrar bör göra, i en enda tro, i en enda Herre, som delaktiga i ett enda dop och under en enda auktoritet att lyda, nämligen Guds ord, som är en, "Gud som är allas Fader, han som är över alla, genom alla och i alla." (Ef 4:5)?

* * *

Biskopsinsignierna bärs in i procession. Kräklan tillverkad av prosten Ingvar Hermansson, Horred, bars av Johnny Bjuremo, korkåpan bars av Patrik Toräng och biskopskorset (pectoralet) bars av Per-Anders Grunnan.

En nästan fullsatt aula närvarade vid de historiska vigningarna.

"Veni sancte Spiritus." "O, du helge Ande kom till oss in." Med handpåläggning vigs Missionsprovinsens förste biskop i apostolisk ordning.

Vi har en biskop!

Biskop Walter Obare Omwanza imponerade djupt på alla med sin teologiska kunnighet och inspirerande frimodighet.

NÄR HERREN GJORDE SLUT PÅ SIONS FÅNGENSKAP, DÅ VAR VI SOM DRÖMMANDE. DÅ FYLLDES VÅR MUN MED SKRATT

En stor dag för Kristi kyrka i Sverige, i Norden och i Afrika.

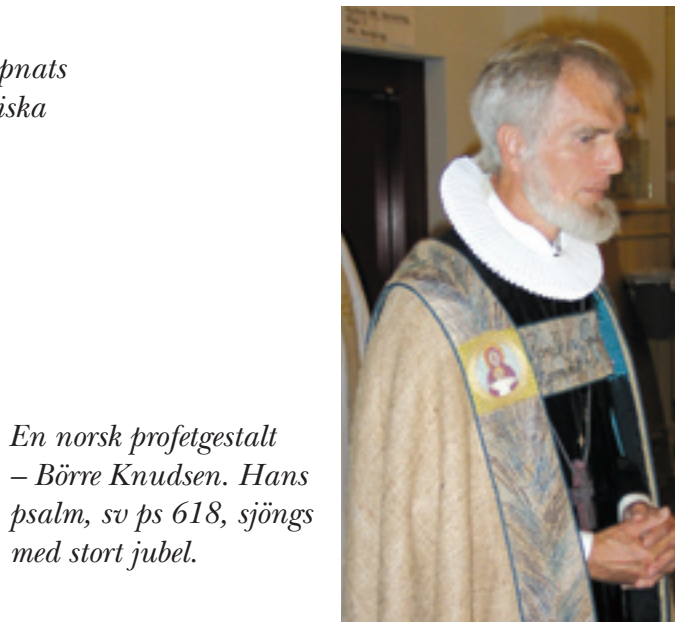
*I bild från vänster: biskopen Børre Knudsen, Strande-
barm, Norge, biskopen Ulf Asp, Det evangelisk-
lutherske Kirkesamfunn, Norge, biskop Leonid Zviki,
ev.-luth. kyrkan i Vitryssland och biskop David
Tswaedi, ev.-luth. kyrkan i södra Afrika.*

*Dörren har öppnats
för det apostoliska
ämbetet igen.*

*Från vänster i bild prästerna Niko Vannasmaa,
Gunnar Andersson och Jan-Ulrik Smetana.*

*En norsk profetgestalt
– Børre Knudsen. Hans
psalm, sv ps 618, sjöngs
med stort jubel.*

*Schillerska gymnasiet i Göteborg har nu fått en plats i
den svenska kyrkohistorien.*

OCH VÅR TUNGA MED JUBEL. DÅ SADE MAN BLAND HEDNA-
 FOLKEN: "HERREN HAR GJORT STORA TING MED DEM."

En mycket välsjungande kör hade samlats och sjöng i gudstjänsterna och vid supén i Odd Fellowhuset, under ledning av Karin Eriksson, Hajom.

Från fyra världsdelar. Från höger i bild: Bertil Andersson, Mongoliet, David Tswaedi, Sydafrika, Professor Richard Nuffer, USA, Leonid Zviki, Vitryssland. I förgrunden den evangelisk-lutherska kyrkan i Kenyas chefsekonom.

Den världsvida evangelisk-lutherska kyrkan representerades bl.a. av professor Richard Nuffer, Fort Wayne, USA, Dr Charles Evanson, Litauen och Missourisynoden, Dr Anssi Simojoki, Finland och Kenya.

De bekännelse-trogna i Finlands evangelisk-lutherska kyrka representerades av bl.a. Halvar Sandell, Helsingfors.

Missonssällskapet Bibeltrogna Vänner representerades av vice ordföranden Harald Waldemarsson.

Missionsprovinsens sekreterare och primus motor har all anledning att vara glad och tillfreds efter att en väldig arbetsinsats burit rik frukt.

JA, HERREN HAR GJORT STORA TING MED OSS,
OCH VI ÄR GLADA. (PS 126:1-3)